

митрополит Јеротеј Влахос

БОГОСЛОВСКАТА СТРАНА НА ПРОБЛЕМОТ НА СИДАТА

Со избор на Блаже-нејшиот Архиепископ на Атина и на цела Грција г.г. Серафим и со одлука на Министерот за Здравство, г-дин Скулакис, бев назначен за претставник на Црквата на Грција во Националната Комисија за Сидата. Од моментот кога стана познато ова поставување примив приговори и резерви како од пријатели така и од противници. Ми рекоа: „Каква работа има Црквата во оваа комисија? Тоа е чисто еден медицински и социјален проблем. Какво може да биде гледиштето и помошта на Црквата?“.

Секако, на овие приговори ги дадов потребните одговори, пред сè дека Црквата стреми кон суштинско соочување со овој проблем. Меѓутоа, ако овој приговор како подлога ја има мислата дека постои разлика помеѓу начинот на којшто го гледаат проблемот хуманистите и начинот на којшто се соочува со проблемот Црквата, тогаш мислам дека постои некоја основа. Затоа што навистина постои разлика. Ова уверување е резултат на лично искуство.

Во секој случај, треба да исповедам дека со проблемот на Сидата, којшто како минува времето сè повеќе

се зголемува, државата и приватните лица се соочуваат со интерес што треба да се пофали. Меѓутоа забележувам дека се испитува само медицинската, психолошката и социјалната страна, без да се испитува и богословската страна на проблемот. Непоклебливо верувам, пак, дека Богословието има многу да каже за овој проблем и да даде суштински решенија. Така, многумина се занимаваат со проблемот без да имаат можност, но и волја, да навлезат во неговата суштина. А мислам дека е погрешно да се занимаваме само со површноста и да се трошиме во некои надворешни аналгетици во момент кога постои толку длабока болка.

Затоа цел на мислите што ќе следат е да го видиме проблемот на Сидата од богословска страна, затоа што инаку Богословието е туѓо на животот. Знаеме добро дека богословието не е интелектуална гимнастика, туку најтесно се поврзува со животот. Во продолжение ќе нагласам неколку точки, нормално, без да го имам лажното чувство дека во нив се исцрпува проблемот на Сидата.

1.

Постојат луѓе коишто тврдат дека болеста Сидата е плод и резултат на Божјиот гнев или дури дека е Божја казна. Но тоа не е точно.

Најпрво треба да забележиме дека гневот им е својствен главно на луѓето коишто се заробени од страстите. Меѓутоа, Бог како бестрастен не се гневи и, нормално, не ги мрази луѓето. Бог е љубов и ги љуби сите луѓе. Св. Григориј Богослов зборувајќи за Второто Доаѓање Христово учи дека Истиот Бог ќе биде „светлина за оние кои го очистиле умот“, и тоа „соодветно на чистотата“, нешто коешто го нарекуваме Царство Небесно, и Истиот Бог ќе биде „темнина за оние кои го ослепиле умот“, а таа темнина ја нарекува отуѓување од Бога, Пекол, „соодветно на нивната слепост“. Така Рајот и Пеколот не постојат од аспект на Бога, туку од аспект на човекот. Истото важи и за Сидата.

Исто така, Светите отци учат дека Бог во стварност не казнува, туку ние се самоказнуваме, бидејќи не ја приаме просветлувачката енергија на Божјата благодат. А бидејќи животот во Христа, како што вели Св. Григориј Ниски,

е „слободен труд“, затоа секој човек е причинител на својата состојба. Оној којшто се оддалечува од Бога или за да се изразам подобро, оној којшто ги движи силите на својата душа противприродно, ги вкусува плодовите од своите дела. Секако, постојат места од Светото Писмо во коишто се зборува за Божјиот гнев. На пример, Апостолот Павле пишува во едно свое послание: *Поради тине ѝороци доаѓа гневот Божји врз синовиите на нејослушността* (Кол. 3, 6). Меѓутоа, тие изрази се повеќе антропоморфни и сакаат да го прикажат тоа што пред малку го наведов. Св. Василиј Велики, толкувајќи го овој цитат, за гневот Божји вели: „Чедо на гневот е оној којшто себеси се направил достоин за гневот“. Тоа покажува дека човекот, бивајќи непослушен на волјата Божја и слободно оддалечувајќи се од Неговата благодат, се самоказнува.

2.

Проблемот на болеста Сидата е главно резултат на изопачувањето на еротскиот елемент. Статистичките податоци коишто излегоа во јавноста докажуваат дека речиси 80% од оваа болест се должи на изопачувањето на еротскиот елемент. Оваа тема е достајна за забележување и точно покажува дека Црквата со правилното соочување со еросот вистински го исцелува човекот и му ја дава можноста да најде суштинска смисла во својот живот. Правилно денес една голема грешка, ја одделуваме душата од тело-

то и така со терминот *ерос* го подразбираме само телесното соединување на луѓето.

Меѓутоа еросот е нешто подлабоко и посуштинско. Еросот не се изолира од основните страни на човековиот живот. Учењето на Црквата се осврнува на големото значење на еросот.

Најпрво Светите отци нагласуваат дека Бог е љубов и ерос. Св. Максим Исповедник, следејќи го Дионисиј Ареопагит, пишува дека „Богословите Бога понекогаш Го нарекуваат љубов, понекогаш ерос, понекогаш возљубен. И така, Он бивајќи ерос и љубов,

**А авва Пимен рече:
„Ако тројца монаси се
заедно, па едниот од нив
вистински тихува, вториот
боледува и благодари за
тоа, а третиот служи со
чисти помисли, сите
тројца имаат ист подвиг.**

се движи; а како возљубен Он ги придвижува кон Себе сите коишто се приемчиви за љубовта и за еросот“. И човекот како создание на Триличниот Бог го има во себе еротскиот елемент, којшто во стварност е една соединувачка и одржувачка сила.

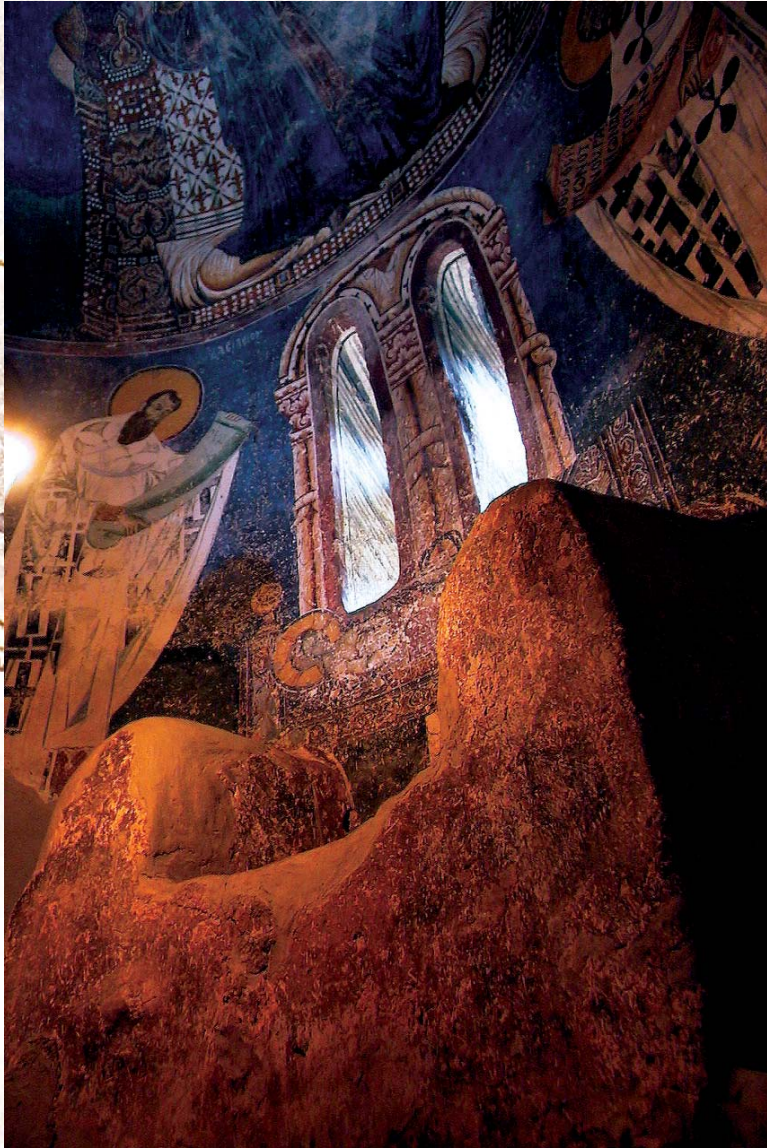
Светите отци, додека зборуваат за еросот и го одредуваат како движење и соединувачка сила, истовремено ги определуваат и претпоставките на вистинскиот ерос. Силите на душата кога дејствуваат и се движат природно и натприродно го доживуваат вистинскиот ерос. Меѓутоа, кога се движат противприродно, тогаш се развива плотс-

киот ерос, којшто е идол и отпаѓање од вистинскиот ерос. Нема да наведувам повеќе цитати од Светите отци коишто зборуваат за оваа реалност. Но во секој случај, факт е дека кога се сепарира душата од телото, кога човекот не се движи кон Бога, кога телото се стреми да се задоволи независно од душата, тогаш се расцепкува човекот и со други зборови владее идолот на вистинскиот ерос. Резултат на тој расцепкан живот е да не се задоволува човекот ниту од телесното соединување. Душата останува незадоволена, и колку што гладува и жеднее толку човекот се оддава на поголемо телесно задоволување. Но и тоа не го успокојува.

Црквата со благословениот брак, во којшто човекот хармонично се развива, и со целиот нејзин аскетски живот, којшто не стреми кон едно просто задоволување или кон едно болно сузбивање на телесните и душевните енергии, туку кон преобразување и преродување на човекот, целосно го задоволува еротскиот елемент што постои во човекот.

Така, изопачувањето на еротскиот елемент од една страна не знае за мерка на уживање, а од друга страна не знае за никакво вистинско задоволување. Резултат на таа состојба е едно непрестајно барање, но истовремено и еден непрестаен неуспех. Затоа, верувам, дека тој којшто го испитува проблемот на Сидата, но не се соочува со него од оваа страна, не успева во својот обид за да го исцели.

БЕЗ ОГЛЕД ОД КОЈА СТРАНА ДА Е ЧОВЕК ИСКУШУВАН, ТОЈ Е СЕКОГАШ ВО ДОБИВКА, ДО-КОЛКУ ЗА ВРЕМЕ НА ИСКУШЕНИЈАТА ПОКАЖЕ СООДВЕТНО ТРПЕНИЕ И БЛАГОДАРНОСТ. ТОА СЕ РАЗОТКРИВА КОГА ИСКУШЕНИЈЕТО КЕ ПОМИНЕ, КОГА КЕ СТАНЕШ СВЕСЕН ЗА ПРОСВЕТЛЕНИЕТО НА ТВОЈАТА ДУША. БИСТРИНАТА НА УМОТ И НА СИДАТА ВО ВНАТРЕШНИОТ ЧОВЕК.

Јеротеј Влаховс: Богословската страна на проблемот на сидата / Премин, септември 2003

ВО НАШЕТО ОПШТЕСТВО НАГЛАСЕНО ВЛАДЕЕ СТРАСТА НА СЕБЕЉУБИЕТО, КОЕШТО Е ЉУБОВ КОН СЕБЕСИ И ЉУБОВ КОН НАШЕТО ТЕЛО КОГА ГО ОТТУГУВАМЕ ОД ДУШАТА. СТРАСТИТЕ НА СЕБЕЉУБИЕТО И НА САМОДОВОЛНОСТА СЕ НАЈСИЛНИТЕ СТРАСТИ НА СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО, КОИШТО ГО ДЕЗОРИЕНТИРААТ ЧОВЕКОТ, ГО ЛИШУВААТ ОД СМИСЛАТА НА ЖИВОТОТ.

ОБИЧНО ГИ ОБВИНУВАМЕ ОНИЕ ЛУЃЕ КОИШТО СЕ ПЛАШАТ ДА СЕ ДОБЛИЖАТ И ДА ГИ УСЛУЖАТ НОСИТЕЛИТЕ И БОЛНИТЕ ОД СИДА, БЕЗ ДА ИСПИТУВАМЕ ДЕКА ТАКА СЕ ОДНЕСУВААТ СО НИВ ОД ПЕРСПЕКТИВАТА НА СЕБЕЉУБИЕТО КОЕШТО Е РАСПРОСТРАНЕТО ВО НАШЕТО ОПШТЕСТВО. КАКО МОЖЕ НЕКОЈ ДА НЕ Е ОБЗЕМЕН ОД СТРАВОТ ОД СМРТТА, КОГА НЕ Е ОСЛОБОДЕН ОД ЗАТВОРОТ НА СВОЕТО ЈАС, КОГА ОСТАНУВА ЗАТВОРЕН ВО СВОЈАТА Т.Н. БИОЛОШКА ИПОСТАС? ЉУБОВТА Е ЖРТВА И ПРИНОС, КРСТ И СМИРЕНИЕ. СЕБЕЉУБИВИОТ ЧОВЕК НЕ МОЖЕ НИКОГАШ ЖРТВЕНО ДА ВОЗЉУБИ.

ЗАТОА, ПАТОЛОГИЈАТА НА ОПШТЕСТВОТО, Т.Е. НАЧИНОТ НА КОЈШТО ИЗБИРАМЕ ДА ГИ ОДРЖУВАМЕ НАШИТЕ ОПШТЕСТВА, ЈА НЕГУВА БОЛЕСТА СИДА, А САМАТА ТАА ПАТОЛОГИЈА НА ОПШТЕСТВОТО ГИ ОСТАВА БРЕСПОМОШНИ НОСИТЕЛИТЕ И БОЛНИТЕ ОД СИДА.

3.

Претходната анализа нè води во еден друг момент што сакам да го нагласам. Од ослободувањето на Грција решивме да ја сместиме нашата земја во западните општества. И во проблемот со Сидата се случува она што се случува и со проблемите на дрогата и на другите начини на релаксација. Сакаме да ја прилагодиме нашата земја на „цивилизираната“ западна клима. Образованието, правото, општествениот живот итн. сакаме да ги копираат западните општества за коишто веруваме дека се повеќе цивилизирани.

Но тие општества со хуманистичкиот и човекоцентричниот начин на живот, со оддалечувањето од Бога, ги создаваат претпоставките за навлегувањето на многу аномалии. А нормално, една од

тие аномалии е и болеста Сидата. Зошто сакаме да го земеме целиот западен начин на живот и да го примениме во Грција, а да не се пренесат и други страни коишто се природна последица на таа т.н. западна цивилизација?

Тоа е едно прашање коешто им доаѓа на ум на

**Говореше пак, авва Агатон:
„Да можам да најдам некој
лепрозен и да му го дадам
своето тело, а да го земам
неговото, би бил среќен.
Зашто тоа би била
совршена љубов.“**

мнозина млади луѓе денес. И така целокупниот современ живот е хедонистички, авторотичен, аморалистичен.

Тој живот го одржуваат и го наметнуваат средствата за јавно информирање на народот. Наметнуваат еден живот којшто се интересира само за телесното задоволу-

вање. И не само тоа. Одат уште понатаму. Водат систематска војна против Православното Предание.

Кога се расклатуваат сите живи елементи на нашето Предание, коешто е наш духовен имунитетен систем, тогаш е нормално младиот човек да се чувствува неутврден и да се мачи или да се препушта во други форми на живот што му се наметнуваат пред него. Кога сите здрави елементи на Преданието, кои-

**ТАКА МОЖАМ ДА ТВРДАМ
ДЕКА СИТЕ НИЕ СМЕ БОЛНИ.
ЕДНИ СЕ НОСИТЕЛИ НА ВИРУС.
СОТ НА СИДА, А ДРУГИ СЕ
НОСИТЕЛИ НА ВИРУСОТ НА
ОМРАЗАТА И ИНДИФЕРЕНТНОСТА.**

што толку години постоеле на овие простори, се сфаќаат погрешно и стануваат предмет на иронија, тогаш младиот човек лошо го стартува својот живот.

**ВИРУСОТ НА СИДАТА
„НОСИ СО СЕБЕ ЕДЕН
ДРУГ ВИРУС, БЕСКРАЈНО
ПООПАСЕН: ВИРУСОТ
НА ФАШИЗМОТ“**

комерцијална Банка а.о. скопје

Ново во областа на финансирање на извозот

Девизни кредити за припрема на извоз

Корисници - правни лица

Намена - плаќање на увоз на стоки и услуги по извозни договори

Каматна стапка - 10%

Форфетирање

Корисници - правни лица

Намена - купување на побарувања по извозни работи

Дисконтна стапка - 8%

Поволности

- Можност за извоз на одложено плаќање
- Финансирање на 100% од извозот
- Трансформација на одложено плаќање во готовинска трансакција
- Добивање на девизни средства по извршен извоз и обезбедени инструменти за плаќање

Можности за ново партнерство!

ТЕЛ: 3220 985; 3107 119
e-mail: ashapkarov@kbn.net.mk
www.kbn.net.mk; www.kb.com.mk

Меѓутоа, верувам дека најголемото лицемерие е фактот дека од една страна се бориме против Сидата, а од друга страна го прифаќаме целиот тој начин на живот којшто ја раѓа болеста Сида. Ми се даде прилика на еден семинар за дрогата да ја нагласам оваа вистина. Како е можно, нагласив, да војуваме против дрогата во момент кога имаме обоготворено еден начин на живот и негуваме еден систем којшто ја раѓа дрогата? Не знам дали постои полоша форма на лицемерие.

Овој факт е истакнат и од специјалисти научници. Би сакал да го наведам само Никос Закопулос, познат лекар сексолог, којшто во неговта белешка со наслов „Секс и Сида“ нагласува неколку суштински стварности.

Авва Исак се разболе од голема болест и долго остана болен; а братот му подготви малку каша и во неа стави капинки; и Старецот не сакаше да ја вкуси. А братот почна да го моли, говорејќи: „Земи малку, авво, заради болеста.“ А Старецот му рече: „Навистина, брате, во оваа болест сакав да останам триесет години.

Откако наведува дека Сидата се развива во една чума на нашиот век „или една молчалива атомска катастрофа многу поопасна и потрагична од онаа во Хиросима и Нагасаки“, во продолжение прикажува неколку констатации.

Првата констатација е: „факт е дека главниот пат за пренесувањето на болеста е сексуалниот целосен акт којшто е и единственото средство за продолжување на човечкиот вид, а исто така и претераното уживање во меѓусебните односи на луѓето... другите начини се безначајни во фреквенцијата и затоа што може лесно да се соочиме со нив со соодветни мерки за заштита и хигиена, но и затоа што се однесуваат на еден ограничен, квантитативно, круг на кандидати, во однос со мноштвото за коешто секс-односот е биолошки закон, неизбежен“.

Втората констатација е дека за првиот случај „единствениот начин на превентива е главно мерката во сексуалните односи во поврзаност со одговорноста на секој човек, и со ограничувањето во промените на секс-партнерите, и со ограничувањето на секс-возбудите

колку што е можно, та да се одбегне или да се ограничи силовитоста на инстинктот, којшто е тешко да се заузда“.

Третата констатација е дека, за жал, се случува токму спротивното. А тоа е начинот на живот којшто го олеснува зголемувањето на Сидата. Пишува: „Се случува спротивното, како човечката заедница да ужива во автодеструкцијата, во којашто така безгрижно и лекомислено се води. Смешното е тоа што незаузданиот пансексуализам се рекламира посредно, дури и од наивни научници, како средство со коешто заедницата ќе се навикне и на Сидата, та да се олесни и соживотот на здравите и болните со мисла за некој повисок степен на хуманост. И нормално, никој не е несогласен со таа цел. Но незаузданиот и вулгарен порнографски пансексуализам не само што не е најсоодветното средство туку напротив, тој е најдоброто средство за епидемијата на Сидата, што ќе биде и уништување на човештвото. Дури и „сериозни“ весници, и сериозни преноси имаат „гордо“ навлезено во пансексуалното бунило на зборот и на сликата“.

И завршува Никос Закопулос: „Време е секој да ги земе на своите рамења своите одговорности. Воздржанието и јасното „просветно“ знаење за камшикот, поврзано со намалувањето на веројатноста за зараза, го сочинуваат единственото средство за заштита. Злоупотребата на телесните задоволства отсекогаш била закана за здравјето, телесно и духовно. Незаузданата ‘секс-самоцел’ е таа што го прави најверојатно заразувањето со Сида“.

Што да се додаде на овие силни и искрени констатации? Само да нагласам дека Сидата можеме да ја наречеме „Сида на пансексуализмот“ и дека треба нешто да правиме за да ги ограничиме сите тие слики и состојбите коишто ја предизвикуваат пансексуалноста и Сидата, коишто го деградираат еросот во едно биолошко задоволување и го поробуваат човекот, правејќи го од личност индивидуа, со сите трагични последици.

Затоа пак сакам да нагласам дека го сметам за лицемерие фактот што од една страна се бориме против Сидата, а од друга страна сме незаинтересирани или молчиме пред камшикот на пансексуализмот којшто го уништува и самиот еротски однос.

4.

Постои уште еден голем проблем што е во врска со болеста Сида. Тоа е проблемот на соочувањето со болните коишто страдаат од оваа болест. Различни настани што излегуваат на површина докажуваат дека во случајот на болеста Сида оживуваат соочувањата со болестите што во старо време биле неизлечливи.

Ќе го наведат случајот со лепрата.

Време е веќе да ја видиме Црквата како духовна болница која го лекува ранетиот човек, а не како некоја општествена корпорација и како некоја религиозна организација.

Ако читаме текстови во врска со соочувањето со лепрозните ќе се запрепастиме. Прогонството и изолирањето, презирањето и оддалечувањето се неколку показатели за соочувањето со болните. Значи, немало љубов. Дури е зачувана информација според која во средниот век на лепрозните им зачувале звончиња, та луѓето да го сменат патот кога ќе чујат дека се приближуваат лепрозните.

Скоро беше објавен случај на човек којшто боледувал од Сида, когошто не го примале во Болниците за згрижување или кога го примале се соочувал со хистерија кај лекарите, со барање повеќе пари за чистењето на неговата соба, со целосна изолација, со земање на јадењето од ходникот коешто го оставал таму задолжениот за делење храна за да не го сретне! Имам сретнато случај кога социјални работници се откажуваат да дојдат во комуникација со носителите на Сида, затоа што се плашат дека ќе ја префатат болеста.

Професорот на Атинскиот Правен факултет Танасис Папахристу го има окарактеризирано овој факт, т.е. стравот и хистеријата на луѓето коишто се наоѓаат околу болниот, како вирус на фашизмот. Пишува карактеристично дека вирусот на Сидата „носи со себе еден друг вирус, бескрајно поопасен: вирусот на фашизмот“. И нагласува дека „конечно нема место за сомневање дека

вирусот на Сидата може да се покаже многу поопасен за слободата на човекот и за неговото достоинство, отколку за неговото здравје“.

Така, можам да тврдам дека сите сме болни. Едни се носители на вирусот на Сида, а други се носители на вирусот на омразата и на индиферентноста. А нормално, тоа тргнува од подлабоки причини. И во ова можам да додадам дека конечно е виновен начинот на организирање на општеството. Неизбежно е едно општество коешто се темели на индивидуализмот и на себелубието, на аморализмот и на индиферентноста, на тој начин да се соочува со луѓето што страдаат од оваа болест. Не постои Богољубие ниту човекољубие. Според тоа, потребни се жртва и љубов, надминување на индивидуализмот. Но една таква љубов не може да ја понуди човек којшто научил да живее филистарски и да ги смета својот живот и своето семејство како најголема вредност.

Црквата може да ни помогне и во овој проблем. Во една добро организирана Црква постои вистинска љубов којашто ги надминува биолошкиот живот и себелубието.

Во историјата на Црквата гледаме како монаси земале во својата келија лепрозни за да ги згрижат. Ќе го наведем случајот на Св. Василиј Велики. Во прочуената Василијада тој самиот се грижел за лепрозните. Св. Григориј Богослов наведува дека Св. Василиј не само што самиот се грижел за лепрозните туку и ги целивал нивните рани, и тоа во време кога лепрата била неизлечлива и заразна болест. Кој од оние коишто се стремат да имаат мислење за сите прашања би стигнал до таа точка да се грижи самиот за болните од Сида и дури да ги целива раните за да го покаже особениот интерес за нив? Затоа што тоа од што најмногу имаат потреба тие што страдаат од оваа болест се љубовта и грижата. Секако не заборавам дека обично денес мнозина луѓе не само што не се интересираат лично за болните од Сида туку го напаѓаат делото на Црквата, зборуваат презриво за неа и тврдат дека Црквата нема никаква врска со Сидата. Ова апсолутизирање и погрешно разбирање го покажува и постоечкото лицемерие.

... СИДАТА Е ПОВЕЌЕ СИМПТОМ НА ЕДЕН ОСОБЕН НАЧИН НА ЖИВОТ, КОЈШТО МОЖЕ ДА СЕ НАРЕЧЕ РИЗИЧЕН НАЧИН. БИДЕЌКИ ГО УНИШТУВА ОДБРАМБЕНИОТ СИСТЕМ НА ОРГАНИЗМОТ. МНОГУ БОЛЕСТИ НА СИДАТА ИМААТ ВРСКА ВО НЕКОЈ СТЕПЕН СО НЕДОВОЛНОСТА НА ИМУНИТЕТОТ, СИМПТОМ КОЈШТО СЕ ДОЛЖИ НА РАЗЛИЧНИ ЧИНители, КАКО ШТО Е

ПРЕТЕРАНАТА УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ, УПОТРЕБАТА НА ХЕРОИН, КОКАИН, МАРИХУАНА, ВАЛИУМ И НА АМФЕТАМИНИ. ТРЕБА ДА СЕ ИСТАКНЕ ДЕКА ХОМОСЕСУАЛЦИТЕ СПАЃААТ ВО ОНИЕ КОИШТО НАЈМНОГУ ГИ УПОТРЕБУВААТ СИТЕ ОВИЕ УНИШТУВАЧКИ ЗА ОДБРАМБЕНИОТ СИСТЕМ ПРОИЗВОДИ. ДУРИ И АНТИБИОТИЦИТЕ ШТО СЕ УПОТРЕБУВААТ ВО

ГОЛЕМИ ДОЗИ ИЛИ ПОДОЛГ ПЕРИОД ГО УНИШТУВААТ ОДБРАМБЕНИОТ СИСТЕМ. СОГЛАСНО СО ХИПОТЕЗАТА ЗА ОПАСНИОТ НАЧИН НА ЖИВОТ БОЛЕСТИТЕ НА СИДАТА МОЖАТ ДА СЕ ДОЛЖАТ НА ПРЕТЕРАНАТА УПОТРЕБА НА ЛЕКОВИ И НА РАЗНОВИДНИТЕ ЗАРАЗИ, КОИШТО СЕ ПОВРЗУВААТ СО СЕСУАЛНОТО ОПШТЕЊЕ ВО НЕКОЛКУ ГРУПИ ЛУЃЕ.

5.

Но болеста Сида не е само работа на медицината и на политиката. Тешко нас ако беше работа само на овие фактори. Може ова да изгледа малку претерано, но ќе се обидам да ја анализирам повеќе мојата мисла. Тоа не е политички проблем, затоа што болеста не познава национални, граѓански и партиски граници. Дури не е само медицински проблем, затоа што лекувањето е во склоп на една поширока атмосфера.

Секако, ја прифаќаме медицинската наука и ја чувствуваме како Божји благослов. Но проблемот не се исцрпува само со неа. Пред неколку години беснееше сифилисот. Тоа беше една од најголемите закани за општеството. На крајот се најдоа лекови и денес болеста се лечи. Не се исклучува по неколку години да се пронајде и лекот за Сидата. Но ако не се соочиме со подлабоката причина, којашто е искривоколченото сфаќање за животот, тогаш ќе се појави и друга болест, полоша од Сидата.

Така медицинската наука може во иднина, и го посакуваме тоа со сето наше срце, да ја излечи болеста Сида, но многу нешта нема да успее, ако не се излечи подлабоката причина што предизвикува слични болести. Ако тоа не се исцели, тогаш ќе се развијат други, пострашни болести.

Затоа верувам дека проблемот на Сидата е главно и пред сè егзистенцијален, духовен и богословски проблем. А една организирана Црква би можела да им помогне на лу-

ѓето да надминат еден начин на живот којшто раѓа многу опасности.

6.

Православната Црква може успешно да помогне во оваа насока. Располага со најсилни средства, би можел да кажам со најсилни и апсолутни „превентивни“ средства. Ќе наведам само три од нив.

Првото е верата во Бога. За Православната Црква Бог не е некоја апстрактна вредност и некое битие коешто едноставно живее на Небесата и од таму управува со светот. Бог е личност и е Жив. Во Црквата стекнуваме единство и општење со Бога. Така се задоволува сета духовна жед на човекот. Неговото постоење добива смисла. Не паѓа во едно бессуштинско непостоење. Живеејќи во заедница со Бога надминува секаков индивидуализам и станува личност. Како личност Го љуби Бога и човекот и тоа го покажува неговото впотполнување (совршеност).

Второто е тоа дека Православната Црква располага со еден терапевтски метод што го исцелува внатрешниот свет на човекот. Време е веќе да ја видиме Црквата како духовна болница која го лекува ранетиот човек, а не како некоја општествена корпорација и како некоја религиозна организација. А кога зборуваме за терапевтски метод, подразбираме дека човекот со силата и дејството на Божјата благодат ги насочува сите душевни сили од неприродно кон природно и натприродно функционирање. Тогаш чове-

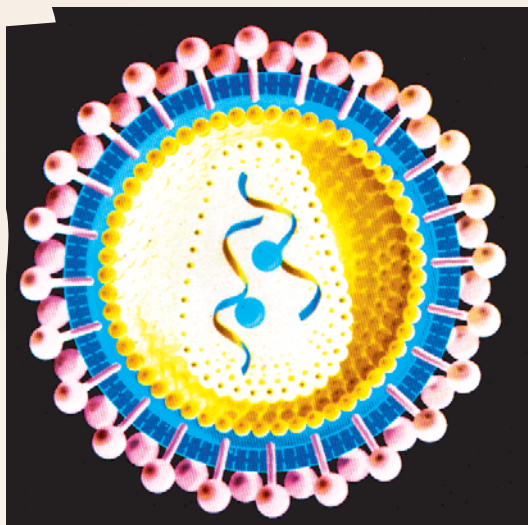
кот чувствува внатрешна исполнетост. Постоењето на такви луѓе и денес докажува дека Црквата е духовната милостиња на човештвото.

Третото е тоа дека Црквата го благословува соединувањето помеѓу две разнополни личности преку Светата тајна Брак и поврзувајќи ја оваа Света тајна со Светата тајна на Божествената евхаристија на еротскиот однос му го дава вистинското место. Впрочем, во светоотечките текстови Светата тајна на бракот се нарекува тајна на љубовта и на вистинскиот ерос. Така, од една страна благословеното соединување на две личности, од друга страна благословеното во Христа воздржание, се најсилните „превентивни“ средства не само против Сидата туку против секаква психолошка и духовна Сида која демне да го разори човековото битие, имунитетниот систем на духовниот организам и да го направи животот безживотно живеење.

Затоа, проблемот на Сидата е главно и пред сè богословски проблем. Оние коишто тврдат дека Црквата нема никаква врска во борбата против Сидата ја докажуваат својата духовна бедност. А оние коишто се соочуваат со проблемот само од психолошката, социјалната и медицинската страна, доброволно биваат слепи и додаваат едно ново лицемерие на веќе постоечките, но и нови очајанија коишто ги зголемуваат болката и агонијата.

превод:

Александар Арсоски

МАКЕДОНИЈА И ХИВ/СИДАТА

Официјалните податоци за лицата со ХИВ/СИДА во Македонија не ја прикажуваат реалната ситуација и големината на проблемот, бидејќи речиси сите регистрирани лица се евидентирани како резултат на нарушување на нивната здравствена состојба, поради што побарале лекарска помош.

Досега во земјава се регистрирани 64 лица со ХИВ/СИДА, од кои 46 со СИДА, а 18 со ХИВ. Доминантниот начин на пренесување на ХИВ е хетеросексуалниот, со зголемен тренд на новоинфицирани лица меѓу повозрасните групи.

Географската местоположба на Македонија се посочува како еден на најважните ризик-фактори за ширење на болеста, бидејќи земјата се наоѓа на еден од главните светски патишта за трговија со опојни дроги и други психоактивни супстанции од источните кон западноевропските земји. Постојаното зголемување на бројот на новорегистрирани интравенски корисници на дрога, зголеменото присуство на илегална проституција и трговија со жени, како и социјалната и политички нестабилната ситуација, присуството на внатрешно раселени лица, бегалци од други земји и на меѓунаро-

дни воени сили се исто така фактори кои влијаат на ширењето на ХИВ/СИДА-та во земјава. Се посочува исто така и на зголемувањето на бројот на новоинфицирани лица со други сексуално преносливи инфекции, но и на високата цена на квалитетните кондоми и отсуството на специфично законодавство во однос на ХИВ/СИДА-та.

Македонските здравствени власти на почетокот на оваа година ја формираа Меѓусекторската комисија за ХИВ/СИДА, која ја изготви Националната стратегија за ХИВ/СИДА којашто допрва треба да биде промовирана, како и македонската Апликација за Глобалниот фонд за ХИВ/СИДА, маларија и туберкулоза.

Членови на оваа комисија се еминентни лекари, претставници на невладини организации, како и на Македонската Православна Црква, на Католичката црква и на Исламската заедница и на медиумите.

Националниот координатор за ХИВ СИДА во Македонија, д-р Весна Велиќ-Стефановска, вели дека поддршката на Црквата и на верските заедници воопшто во борбата против ХИВ/СИДА-та е од голема важност, особено од аспект на надминување на стигмата, на прифаќањето на овие луѓе во заедничкото живеење и во палијативната грижа.

„Во Македонија во моментов има мал број лица со ХИВ/СИДА, но доколку бројот се зголеми, неопходна ќе биде помошта од Македонската Православна Црква и на верските заедници во земјава“, додава таа.

Важна улога во превенцијата на ширењето на ХИВ/СИДА-та во земјава играат невладините организации коишто работат на дистрибуирање информации за болеста меѓу популацијата (вклучувајќи ги и високоризичните групи, како што се корисниците на дроги), опслужуваат телефонски линии за совети за ХИВ/СИДА и друго.

Поддршка во напорите за превенција и третман на лицата со ХИВ/СИДА здравствените власти и невладините организации добиваат и од меѓународните организации.

После долгогодишните напори од овој месец на листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот за здравствено осигурување се наоѓаат и лекови за лицата со ХИВ/СИДА.

Сепак, лицата носители на ХИВ и болни од СИДА во земјава се соочуваат со здравствени, социјални и економски

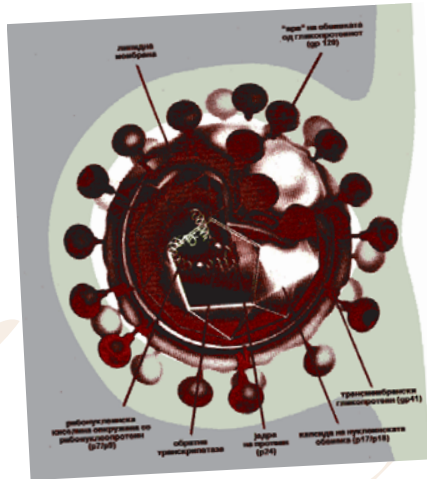
проблеми кои се поврзани со немањето соодветна законска регулатива, но и со стигматизацијата.

Стигмата, пак, е тема на двегодишната кампања за ХИВ/СИДА на УНА-ИДС.

пишува:

Елизабета Велјановска

**Говореше
авва Пимен
дека авва Коприј
достигнал до таков
степен што иако бил
болен и лежел на
постела, Му благо-
дарел на Бога и ги
отсекувал своите
желби.**

ОД ЕДНА СТРАНА БЛАГОСЛОВЕНОТО СОЕДИНУВАЊЕ НА ДВЕ ЛИЧНОСТИ, ОД ДРУГА СТРАНА БЛАГОСЛОВЕНОТО ВО ХРИСТА ВОЗДРЖАНИЕ, СЕ НАЈСИЛНИТЕ „ПРЕВЕНТИВНИ“ СРЕДСТВА НЕ САМО ПРОТИВ СИДАТА ТУКУ ПРОТИВ СЕКАКВА ПСИХОЛОШКА И ДУХОВНА СИДА КОЈА ДЕМНЕ ДА ГО РАЗОРИ ЧОВЕКОВОТО БИТИЕ, ИМУНИТЕТНИОТ СИСТЕМ НА ДУХОВНИОТ ОРГАНИЗАМ И ДА ГО НАПРАВИ ЖИВОТОТ БЕЗЖИВОТНО ЖИВЕЕЊЕ.

КОЛКУ Е ПОГОЛЕМ НЕКОЈ ПРОБЛЕМ ТОЛКУ ПОГОЛЕМА Е И ЗАГРИЖЕНОСТА И ТОЛКУ ПОСИЛНА Е БУДНОСТА. ТАКА ДЕНЕС, СО РАШИРУВАЊЕТО НА СИДАТА И НА ГЛОБАЛНИОТ НЕМИР ПОРАДИ ТОА, СЕ РАЗВИВА И ЕДЕН ГЛОБАЛЕН ОПТИМИЗАМ. ВО ТЕШКИ ИСТОРИСКИ ПЕРИОДИ МОЖЕМЕ ДА ЈА ВИДИМЕ ПЛОДНОСТА НА НУЛАТА, Т.Е. КОГА ПОСТОИ БЕЗИЗЛЕЗ, ТОГАШ СЕ ЗГОЛЕМУВА БАРАЊЕТО НА ИЗЛЕЗОТ. ТОА ГО ГЛЕДАМЕ И ВО СОВРЕМЕНИТЕ ОПШТЕСТВА. ЗБОРУВАЈКИ ЗА ГЛОБАЛЕН ОПТИМИЗАМ НЕ МИСЛИМЕ НА ОБИДИТЕ ШТО СЕ ПРЕЗЕМААТ, А КОИШТО ГИ

ЦЕНИМЕ - ЗА ОТКРИВАЊЕ НА ЛЕКОТ ШТО ЌЕ ЈА ИСЦЕЛИ ОВАА БОЛЕСТ. ПОВЕЌЕ МИСЛИМЕ НА ПРОМЕНАТА НА НАЧИНОТ НА ОДНЕСУВАЊЕ НА ЛУЃЕТО ВО ОДНОС НА МЕЃУЛИЧНОСНИТЕ ОДНОСИ, ВО ОДНОС НА ПРОНОЃАЊЕ НА СМИСЛАТА НА ЖИВОТОТ. КОНЕЧНО, ТРЕБА ДА НАГЛАСИМЕ ДЕКА НЕМАМЕ ПОТРЕБА ТОЛКУ ОД ЛЕКОВИ, КОИШТО СЕКАКО СЕ НЕОПОДНИ ВО ЖИВОТОТ ПО ГРЕВОПАДОТ, КОЛКУ ШТО ИМАМЕ ПОТРЕБА ОД РЕШАВАЊЕ НА ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ И ОД ПРОНОЃАЊЕ СМИСЛА НА ЖИВОТОТ. ИМАМЕ ПОТРЕБА ОД

РЕШАВАЊЕ НА ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛНИ ПРОБЛЕМИ, КАКО ШТО СЕ: „ШТО СМЕ? ЗОШТО СМЕ СЕ РОДИЛЕ? КОЈА Е ЦЕЛТА НА ЖИВОТОТ? ШТО Е ЖИВОТОТ И ШТО Е СМРТТА? КОЈА Е НАШАТА ИДНИНА? ШТО СЕ СЛУЧУВА ПО СМРТТА?“. ЛУЃЕТО ДЕНЕС БАРААТ ОДГОВОРИ НА ТАКВИ ПРАШАЊА. ЗАТОА И ЗБОРУВАМЕ ЗА ГЛОБАЛЕН ОПТИМИЗАМ. ДЕНЕС МНОЗИНА ЛУЃЕ ГО БАРААТ БОГА. И ТОА ВИСТИНСКИОТ БОГ, КАКО ШТО ГО ИМА ПРАВОСЛАВНОТО ПРЕДАНИЕ, БОГ КОЈШТО ДАВА ЖИВОТ, ВИСТИНСКА СМИСЛА НА ЖИВОТОТ, НУДИ ЗАЕДНИЦА И СЛОБОДА.

Јеротеј Влахов

ХИВ/СИДАТА ВО СВЕТОТ

Проценките на УНАИДС и на Светската здравствена организација (ВНО) посочуваат дека до првата половина од годината 42 милиони луѓе во светот живеат со ХИВ/СИДА. Од нив 38, 6 милиони се возрасни, а 3, 2 милиони се деца под 15 години.

Само во 2002 година бројот на новинфицираните изнесува пет милиони, од кои 800 000 се деца под 15 години. Генерално секои пет секунди едно лице во светот се заразува со ХИВ, а секои 15 секунди едно лице умира од СИДА. За две децении од почетокот на ХИВ/СИДА епидемијата во светот биле инфицирани 62 милиони луѓе, од кои кај 20 милиони инфекцијата преминала во стадиум на болест и завршила со смрт.

ХИВ/СИДА-та е водечка причина за смрт во суб-сахарска Африка, а во светски рамки како причина за смрт се наоѓа на четврто место.

Ова уверување е многу значајно, затоа што покажува дека начинот на живот го води човекот во катастрофа. Истите научници истакнуваат: „Меѓутоа, можеби за болните најуспешно дејство би било да го прекинат опасниот начин на живот. Без официјални студии се наведуваат случаи на болни од Сида коишто оздравеле штом ја прекинале употребата на лекови, сексуалното општење, профилактичката употреба на антибиотици и штом ја подобриле својата исхрана“.

Повеќе од 95 проценти од сите ХИВ инфицирани и речиси исто толку починати од СИДА се од земјите во развој. Само четири проценти од лицата со ХИВ/СИДА кои живеат надвор од развиените земји се во можност да ја добијат антиретровирусната терапија.

Според последните проценки на УНАИДС во периодот од 2002 до 2010 година нови 42 милиони луѓе од 126 земји ќе

се инфицираат со ХИВ. Само до 2010 година, поради СИДА, нови 40 милиони деца ќе останат без еден или без двајцата свои родители.

Иако фактите покажуваат дека епидемијата на СИДА одамна прерасна во пандемија, сепак, има држави, како Бразил на пример, кои успеаја да го сопрат ширењето на болеста и обезбедија соодветна терапија за инфицираните и болните.

Во оваа држава, во која СИДА-та се појави истовремено како и во Африка, на превенција и на давање грижа на инфицираните и болните работеа здравствените власти, невладини организации, но и Црквата. Бразил успеа да произведе генерички лекови и на тој начин да им овозможи терапија на своите болни.

Интенцијата на сите меѓународни организации е во периодот до следната Светска конференција, што ќе се одржи во јули идната година во Банког, Тајланд, да бидат собрани што повеќе пари за превенција и овозможување на терапија и третман на болните од сите краишта на светот.

ДВАЕСЕТ ГОДИНИ СО ХИВ/СИДА

Хуманиот имунодефициентен вирус - ХИВ е вирус кој ја предизвикува сидата. ХИВ бил изолиран во 1983 година од тим на француски истражувачи предводени од Montagnier и подоцна, во 1984 година од американски тим истражувачи, предводени од Gallo.

Рече авва Јосиф Тивејски:

„Три нешта се драгоцени пред Господа. Првото е кога човек боледува па му доаѓаат искушенија, а тој со благодарност ги прифаќа. Второто е кога некој чисто ги врши сите свои дела пред Господа, не чинејќи ништо што ѝ прилега на човечката природа. А третото е кога некој живее потчинет на својот духовен отец и ги потиснува своите сопствени желби. Тој има посебен венец. Јас пак, се одлучив за болест.“